

STORTINGET

Innst. 212 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:125 S (2025–2026)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Marian Hussein, Marthe Hammer, Mirell Høyer-Berntsen, Ingrid Fiskaa, Kathy Lie og Anne Lise Gjerstad Fredlund om å kutte sykefravær, ikke sykelønn

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i arbeidsmiljøloven som sikrer tydelige og obligatoriske krav til dokumentert HMS-opplæring for ledere med personalansvar, og komme tilbake til Stortinget innen november 2026.
2. Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak for å styrke bedriftshelsetjenestens uavhengighet, kompetanse og tilgjengelighet, inkludert krav om at ansatte, verneombud og tillitsvalgte kan kontakte bedriftshelsetjenesten direkte uten godkjenning fra arbeidsgiver i spørsmål om arbeidsmiljø og helserelevante forhold.
3. Stortinget ber regjeringen følge opp kvinnearbeidshelseutvalgets anbefaling om en nasjonal arbeidsmiljøstrategi der kvinnearbeidshelse er en del av satsingen, og komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2026.
4. Stortinget ber regjeringen styrke Navs sykefraværsoppfølging og øke kapasiteten for saksbehandling

- av sykepengesøknader, med mål om redusert saksbehandlingstid og tettere individuell oppfølging.
5. Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på helseeffektene av kombinert og akkumulert belastning, på tvers av bransjer og kjønn, slik kvinnearbeidshelseutvalget anbefalte, for å sikre kunnskapsbaserte tiltak mot sykefravær på tvers av bransjer.
 6. Stortinget ber regjeringen utrede omfang og konsekvenser av bestridelser av sykemeldinger, hvilke konsekvenser det fører til for de rammede, og i hvilke bedrifter og bransjer bestridelser hyppigst skjer, og på bakgrunn av dette fremme forslag til nødvendige tiltak for å begrense urimelige bestridelser.
 7. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om å snu bevisbyrden til arbeidsgiver når sykemelding blir bestridt.
 8. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om å pålegge arbeidsgivere ansvaret for å forskuttere utbetaling av sykepenger og sikre arbeidsgivere raske refusjon fra Nav.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 24. februar 2026 om statsrådens vurdering av representantforslaget. Statsrådens svarbrev av 11. mars 2026 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlig høring. Komiteen mottok ti innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Morten Sandanger, Agnes Nærland Viljugrein og Elise Waagen, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Andersen, Kristin Løvaas Gjerde, Bjørnar Laabak og Sebastian Saltrø Ytrevik, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Anna Molberg, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Marian Hussein, og fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, viser til Representantforslag 125 S (2025–2026) fra Sosialistisk Venstreparti om å kutte sykefravær, ikke sykelønn.

Komiteen viser til at det er en felles ambisjon i Norge om å redusere sykefraværet og beholde flere i arbeidslivet. Etter flere år med sterk vekst viste 2025 det laveste nivået for sykefravær på tre år, og det ble redusert med 2,7 pst. til 6,57 pst.

Komiteen viser til at det for perioden 2025–2028 er inngått en avtale om arbeidet med et inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) mellom regjeringen og partene i arbeidslivet. Avtalens mål er en forsterket innsats for å redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet, og for 2025–2026 er partene enige om en bred kunnskapsinnhenting. Deretter vil partene bruke 2027 og 2028 på å diskutere behov for justering og iverksetting av eventuelle tiltak. Partene viser til at eventuelle endringer i avtalen må baseres på brede forlik.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at full lønn under sykdom er en grunnleggende del av tryggheten for norske arbeidstakere. Da sykelønnsordningen ble innført i 1978 var det tverrpolitisk enighet om ordningen, og siden da har ordningen vært en sentral del av sikkerhetsnettet i velferdsstaten. Disse medlemmer understreker viktigheten av å sikre dagens ordning med full lønn under sykdom for alle arbeidstakere, og vil advare om konsekvensene av å fjerne en slik grunnleggende rettighet.

Disse medlemmer viser videre til at det er viktig å sikre et arbeidsliv som gjør at flere kan stå i jobb og oppleve et arbeidsmiljø som fremmer god arbeidshelse. Derfor er det avgjørende med et systematisk og forebyggende arbeidsmiljøarbeid på hver enkelt arbeidsplass som bidrar til at flere kan stå i jobb med den helsa de har. Her spiller også ledere og arbeidsgivere en særlig viktig rolle for å forebygge sykefravær på sine arbeidsplasser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at statsråden i anledning kvinnekampen lanserte at regjeringen vil følge opp anbefalingene fra kvinnearbeidshelseutvalget og legge frem en nasjonal arbeidsmiljøstrategi. Partene i arbeidslivet er invitert

inn i arbeidet, og vil rette en særlig innsats mot kvinnedominerte yrker som særlig er utsatt for høy belastning og sterke, psykososiale krav. Dette vil være et viktig ledd i arbeidet for å styrke arbeidshelsen og fremme et likestilt arbeidsliv.

Disse medlemmer viser til at forslaget om forskuttering av sykepengene er en del av lønnsoppgjøret som nå pågår mellom partene i arbeidslivet, og mener det er naturlig at et slikt spørsmål avgjøres i disse forhandlingene.

Disse medlemmer viser til en rekke forslag fremmet av Fremskrittspartiet i denne innstillingen og vil generelt understreke at regjeringen arbeider systematisk med tiltak som kan bidra til å redusere sykefraværet. Dette inkluderer blant annet at regjeringen i sin plan for Norge har som ambisjon å gjennomgå allmennlegetjenestens rolle i å redusere sykefravær, gi raskere avklaringer, bidra til flere graderte sykemeldinger og tett, tverrfaglig oppfølging. Samtidig vil disse medlemmer også understreke behovet for raskere helsehjelp for dem som har behov for det, og det generelle arbeidet for et tryggere arbeidsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Rødt er samtidig opptatt av å kartlegge utviklingen av bestridelser av sykemeldinger, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge utviklingen i omfanget av bestridelser av sykemeldinger, og i hvilke bedrifter og bransjer bestridelser hyppigst skjer, med mål om å forhindre at bestridelse av sykemelding blir misbrukt.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen har nedsatt en ekspertgruppe som skal gjennomgå Nav. Ekspertgruppen skal evaluere og foreslå hvordan Nav bør organiseres fremover, både for å levere bedre tjenester og få flere i jobb. En viktig del av dette arbeidet blir å vurdere hvordan flere kan delta i arbeidslivet med den helsa de har, og hvordan Nav kan styrke sitt arbeid med oppfølging av sykemeldte.

Disse medlemmer viser videre til avtalen om et inkluderende arbeidsliv mellom partene. Her er det bestemt at det for perioden 2025–2026 skal foregå en bred kunnskapsinnhenting om sykefravær, og videre at det skal iverksettes nye tiltak fra 2027–2028. Ytterligere tiltak bør derfor avventes til den større gjennomgangen og arbeidet som skal påbegynnes mellom partene i arbeidslivet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke at behovet for handling er akutt, og at arbeidsfolk som i dag står uten sykepengene, ikke kan vente på arbeidet til en ny ekspertgruppe. At

regjeringen viser til en pågående gjennomgang av Navs organisering, endrer ikke det faktum at systemet allerede i dag svikter i sin mest grunnleggende oppgave: å sikre rettidig utbetaling av lovfestede ytelser til syke arbeidstakere.

Etter dette medlems syn dreier dette seg ikke om uavklarte faglige spørsmål, men om manglende kapasitet, for lange saksbehandlingstider og utilstrekkelig oppfølging. Dette er forhold Stortinget allerede har kunnskap om. Når mennesker med vanlige inntekter må låne penger for å betale husleie og regninger mens de venter på sykepenger, er ikke svaret flere utredninger, men konkrete tiltak.

Dette medlem vil derfor påpeke at styrking av Navs saksbehandlingsskapasitet og sykefraværsoppfølging er nødvendige grep som kan og bør gjennomføres uavhengig av arbeidet i en ekspertgruppe. Arbeidsfolk har ikke behov for flere analyser av kjent praksis, men for at velferdsordningene faktisk fungerer når sykdom rammer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler ambisjonen om å redusere sykefraværet og styrke et inkluderende arbeidsliv. Samtidig er det avgjørende at tiltakene er kunnskapsbaserte, treffsikre og ikke påfører virksomhetene unødvendig byråkrati om svekker mulighetene for god oppfølging i praksis. Disse medlemmer vil videre knytte noen merknader til de enkelte forslagene i representantforslaget og viser til sine merknader under de enkelte forslagene bak i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre deler forslagsstillernes ambisjon om å redusere sykefraværet og styrke et inkluderende arbeidsliv. Samtidig er det avgjørende at tiltakene er kunnskapsbaserte, treffsikre og ikke påfører virksomhetene unødvendig merarbeid. Disse medlemmer viser til at Høyre vinteren 2026 inviterte alle partiene på Stortinget til samtaler med mål om et bredt forlik rundt sykelønnsordningen.

Disse medlemmer mener sykelønnsordningen må sees i helhet og alle sider ved den bør diskuteres. Norge har verdens mest generøse sykelønnsordning samtidig som en har verdens høyeste sykefravær. De siste 20 årene har partene i arbeidslivet arbeidet med tiltak for å få ned sykefraværet gjennom IA-avtalen (avtalen om inkluderende arbeidsliv) uten at det har bidratt til at sykefraværet har gått ned – heller tvert imot. Disse medlemmer mener derfor alle sider ved sykelønnsordningen bør diskuteres og at man nå må ta ansvar for dette politisk.

Disse medlemmer viser til at partiene på Stortinget også tidligere har funnet sammen i brede forlik, blant annet innenfor pensjon og i langtidsplanen for Forsvaret. På samme måte bør det også være rom for å

finne løsninger for å få ned sykefraværet betydelig uten å utelukke noen tiltak. Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn ingen av forslagene i foreliggende sak og ønsker isteden samtaler med mål om et forlik der ulike tiltak kan tas i betraktning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil advare mot at svikten i Nav og manglende politisk vilje til å sikre velfungerende velferdsordninger brukes som argument for å svekke selve sykelønnsordningen slik partiet Høyre har tatt til orde for. Kritikken av ordningen bygger ofte på en generell mistillit til arbeidsfolk. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at sykelønnsordningen ble etablert med bred politisk oppslutning, og at daværende Høyre-leder Jo Benkow allerede i 1977 understreket at formålet var å sikre full inntektsdekning ved sykdom for alle som lever av sitt arbeid.

Disse medlemmer viser videre til Ebba Wergelands dokumentasjon av at sykefraværet i Norge i dag ikke er høyere enn da sykelønnsordningen ble innført, til tross for at landet har blitt betydelig rikere. Forsøk på å svekke ordningen vil etter disse medlemmers syn ikke redusere sykefraværet, men heller bidra til økt sosial ulikhet.

Disse medlemmer finner det uakseptabelt at arbeidstakere i 2026 må låne penger for å dekke livsnødvendige utgifter mens de venter på ytelser de har rett på, samtidig som kritikken rettes mot dem som blir syke. Kampen for anstendig lønn, en fungerende velferd, herunder Nav-forvaltning, og et sterkt vern om sykelønnsordningen må ses i sammenheng.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn advare mot ethvert forsøk på å svekke sykelønnsordningen, direkte eller indirekte, og understreker statens ansvar for å sikre at rettigheter ikke bare er formelt forankret, men også fungerer reelt for arbeidsfolk når behovet oppstår.

Disse medlemmer mener sykefraværet i Norge er for høyt i noen sektorer. Disse medlemmer mener debatten om sykefravær blitt snevret inn til å handle om enkeltmenneskets plikt til å møte på jobb, også når man er syk. Det systematiske arbeidet for å forebygge sykefravær er nedprioritert. Disse medlemmer viser til at forskning viser at seks av ti arbeidsgivere ikke gjennomfører systematisk kartlegging av risiko på arbeidsplassen. Når én av tre blir syke av forhold på jobben, er det arbeidsmiljøet som må styrkes. Likevel retter forslagene fra høyresiden seg mot den enkelte arbeidstaker, i stedet for mot de forholdene som faktisk gjør folk syke. Ingen blir friskere av å få mindre i lønn når alvorlig sykdom rammer.

Disse medlemmer viser til at det fra fagbevegelsen og tillitsvalgte kommer tydelige beskrivelser av et skjevt maktforhold i arbeidslivet. Virksomheter som lytter

til ansatte og jobber systematisk, får ned sykefraværet. Der arbeidsgiver ikke involverer de ansatte eller unnlater å bruke trepartssamarbeidet, er historiene helt annerledes: Der ser man at det er manglende tilrettelegging, manglende oppfølging og arbeidsmiljø som gjør folk syke.

Disse medlemmer viser til at LO-kongressen i 2025 vedtok at arbeidsgivers mulighet til å bestride sykemeldinger må innskrenkes. I tillegg har fagbevegelsen løftet frem behovet for å sikre arbeidstakere inntekt i pågående tvister. Når arbeidsgiver bestrider en sykemelding, blir arbeidsfolk stående uten inntekt i flere måneder mens saken behandles. Fagbevegelsen har også pekt på at bevisbyrden ved bestridelse må ligge på arbeidsgiver, og at uriktige eller grunnløse bestridelser må få tydelige konsekvenser. Dette er avgjørende for å hindre at arbeidsgivere misbruker et virkemiddel som i dag kan få svært alvorlige følger for syke arbeidsfolk.

Disse medlemmer mener denne saken illustrerer et større problem. Sykefraværarbeidet i Norge bærer preg av et ansvarsvakuum. Utvalg og offentlige utredninger har lenge pekt på behovet for systematisk og kunnskapsbasert oppfølging, men i praksis faller ansvaret mellom arbeidsgiver og et Nav som ikke har kapasitet. Resultatet er at det er arbeidsfolk som tar byrden og betaler en høy pris.

Disse medlemmer mener at det gjennom IA-avtalen tilbys gode kurs, veiledning og verktøy. Disse ressursene når i hovedsak arbeidsplasser som allerede har kapasitet og kunnskap til å jobbe systematisk. Arbeidsgivere har klare lovpålagte plikter. De skal kartlegge restarbeidsevne, lage oppfølgingsplaner og sørge for tilrettelegging. Likevel viser erfaringene fra tillitsvalgte at disse pliktene altfor sjelden følges opp. Regelverket gir stor frihet til arbeidsgiver, og det finnes ingen nedre standard for hva som er godt nok.

Disse medlemmer mener at når kvaliteten på oppfølgingen avhenger av en engasjert leder og lokal kultur, ender ansvaret for raskere tilbakeføring i arbeid i realiteten hos arbeidstakere selv og ikke hos dem som kontrollerer arbeidsmiljøet, bemanningen og organiseringen av arbeidet. Dette står i sterk kontrast til partenes felles erkjennelse av at arbeidsmiljøet er en avgjørende faktor for sykefravær.

Disse medlemmer mener at dagens innstramingsdebatt ikke treffer problemet. Å stille strengere krav til syke arbeidsfolk hjelper ikke dersom partene rundt dem svikter. Det er arbeidsgiver og staten som sitter med ressursene til å forebygge sykefravær, og det er der kravene må skjerpes. Dagens regelverk for sykefravær mangler mekanismer som sikrer at arbeidsgivere og Nav følger opp like systematisk som det som forventes av arbeidstakerne.

Disse medlemmer viser til sine forslag til anmodningsvedtak under.

Forslag 1 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag 1 i representantforslaget om krav til dokumentert HMS-opplæring for ledere med personalansvar. Disse medlemmer mener deler av HMS-reglementet bør forenkles, spesielt med tanke på små bedrifter. Å innføre obligatoriske krav til dokumentert HMS-opplæring påfører virksomhetene unødvendig byråkrati, som spesielt vil gå ut over små og mellomstore bedrifter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til høringsvar fra LO:

«LO støtter forslaget. Arbeidstakere som er satt til å lede andre arbeidstakere har fått delegert arbeidsgiveroppgaver av arbeidsgiver. De innehar den viktigste rollen i det lokale arbeidsmiljøarbeidet rundt om i norske virksomheter. Deres kompetanse er også avgjørende for hvordan verneombudet får utøvet vervet sitt, og for hvordan samarbeidet mellom tillitsvalgte, verneombud og ledere fungerer ved forebyggende arbeidsmiljøarbeid, IA-arbeidet og ved håndtering av uforutsette arbeidsmiljøsituasjoner.

Mange viser til aml. § 3-2 hvor det er krav om 'nødvendig kompetanse til å føre kontroll med at arbeidet blir utført på en helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig måte'. Å føre kontroll med sikker utførelse av arbeid, er ikke det samme som å kunne systematisk arbeidsmiljøarbeid.»

Disse medlemmer mener en så tydelig tilbake melding fra arbeidstakersiden viser behovet for et mer systematisk arbeid rundt HMS. Disse medlemmer mener konsekvensene av dårlig HMS-arbeid er langt mer byråkratisk, både for enkeltmennesket og bedrifter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i arbeidsmiljøloven som sikrer tydelige og obligatoriske krav til dokumentert HMS-opplæring for ledere med personalansvar, og komme tilbake til Stortinget innen november 2026.»

Forslag 2 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag 2 i representantforslaget om bedriftshelsetjenestene, og viser til at mange bedrifter ikke har bedriftshelsetjeneste. Forslagsstillerne har i tillegg introdusert elementer som kan by på betydelig økning i de byråkratiske prosessene samt gjøre det krevende å følge opp forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader innledningsvis og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem tiltak for å styrke bedriftshelsetjenestens uavhengighet, kompetanse og tilgjengelighet, inkludert krav om at ansatte, verneombud og tillitsvalgte kan kontakte bedriftshelsetjenesten direkte uten godkjenning fra arbeidsgiver i spørsmål om arbeidsmiljø og helserelaterede forhold.»

Forslag 3 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til forslag 3 i representantforslaget om en nasjonal arbeidsmiljøstrategi. Regjeringen har ved flere anledninger kommet med lovnader om satsing på kvinnehelse og arbeidsmiljø, og disse medlemmer ser ikke noe behov for at dette skal gjentas. Disse medlemmer mener det er på tide med handling, og ser frem til at regjeringen innfrir løftene sine på disse områdene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til sine merknader innledningsvis og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp kvinnearbeidshelseutvalgets anbefaling om en nasjonal arbeidsmiljøstrategi der kvinnearbeidshelse er en del av satsingen, og komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2026.»

Forslag 4 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag 4 i representantforslaget om å styrke Navs sykefraværsoppfølging og øke kapasiteten for sykepengesøknader. Disse medlemmer mener det må søkes løsninger hvor Nav jobber mer hensiktsmessig og effektivt, men at dette må gjøres av Nav med eksisterende bemanning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke at sykelønnsordningen er en av de mest sentrale rettighetene arbeidsfolk har ved sykdom, og at ordningen i dag i praksis undergraves som følge av lang behandlingstid og systemsvikt. I forkant av årets lønnsoppgjør, i en situasjon der økte mat- og boutgifter legger betydelig press på arbeidsfolks økonomi, framstår regjeringens håndtering av sykelønn og Nav som særlig alvorlig.

Dette medlem viser til at et økende antall arbeidstakere opplever uforutsigbarhet og lange forsinkelser i utbetalingen av sykepenger. Erfaringer fra ulike deler av arbeidslivet viser at personer som blir syke, mangler forutsigbarhet for når ytelsen faktisk utbetales, til tross for at de har en lovfestet rett til sykepenger. Etter dette medlems syn er dette ikke et marginalt problem, men et uttrykk for at Navs sykelønshåndtering

ikke fungerer i tråd med formålet. At dette skjer samtidig som Arbeiderpartiet har hatt styringsansvaret for Nav, innebærer et politisk ansvar regjeringen ikke kan fraskrive seg.

Dette medlem viser videre til konkrete eksempler fra arbeidslivet som illustrerer konsekvensene av denne systemsvikten. Arbeidstakere har opplyst at de har vært nødt til å låne penger fra arbeidsgiver, kolleger, familie eller venner for å dekke helt grunnleggende utgifter i perioder der sykepenger har uteblitt. At personer som følger regelverket, blir syke og oppfyller sine plikter, likevel havner i en slik situasjon, innebærer etter dette medlems syn et alvorlig tegn på at velferdsordningen ikke gir den forutsatte økonomiske tryggheten.

Dette medlem finner det særlig problematisk at arbeidstakere i økende grad presses til å kjempe for mer forutsigbare sykelønnsordninger nettopp fordi ordningen i praksis svikter. Når Nav ikke sikrer rettidig utbetaling, flyttes risikoen for systemsvikt over på den enkelte arbeidstaker. I en slik situasjon dreier sykelønn seg ikke bare om helse, men også om økonomisk trygghet.

Dette medlem vil i tillegg peke på at situasjonen forverres gjennom økt bruk av bestridelse av sykmeldinger, noe mange arbeidstakerorganisasjoner, deriblant Fellesforbundet, gjentatte ganger har advart mot. Når arbeidsgivere bestrider legemeldt sykefravær og unnlater å utbetale sykepenger i arbeidsgiverperioden, overføres ansvaret til Nav. Med dagens saksbehandlingstider innebærer dette at syke arbeidstakere kan bli stående uten inntekt over lang tid, noen ganger i nesten et helt år. Fellesforbundet har påpekt at konsekvensene for arbeidstakeren kan være svært alvorlige, mens den økonomiske risikoen for arbeidsgiver i slike tilfeller er begrenset. Etter dette medlems vurdering utgjør dette et betydelig rettssikkerhetsproblem.

Når Sosialistisk Venstreparti i dette representantforslaget foreslår å styrke Navs sykefraværsoppfølging og øke kapasiteten i saksbehandlingen av sykepengesøknader, med sikte på redusert saksbehandlingstid, er dette begrunnet i en vurdering av at regjeringen i dag ikke tar tilstrekkelig hensyn til den situasjonen mange arbeidstakere står i. For personer med ordinære inntekter og begrensede økonomiske marginer innebærer forsinkelser, bestridelser og manglende avklaringer ikke et administrativt anliggende, men en direkte risiko for å ikke kunne dekke nødvendige utgifter til bolig, strøm og livsopphold til seg og sin familie.

Dette medlem mener det er særlig alvorlig at dette skjer samtidig som Arbeiderparti-regjeringen snakker om trygghet på «inn- og utpust». Flere grupper, herunder vektere, har hatt svak eller manglende kompensasjon for dyrtiden de siste årene og har opplevd reell reallønnsnedgang. Når lønnsutviklingen presses samtidig som velferdsordningene ikke fungerer etter

hensikten, får dette samlede og forsterkende konsekvenser for de samme gruppene. Dette er det bakteppet mange arbeidstakere går inn i årets lønnsoppgjør med.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke Navs sykefraværsoppfølging og øke kapasiteten for saksbehandling av sykepengesøknader, med mål om redusert saksbehandlingstid og tettere individuell oppfølging.»

Forslag 5 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag 5 i representantforslaget om å styrke forskningen på helseeffektene av kombinert og akkumulert belastning, på tvers av bransjer og kjønn, slik kvinnearbeidshelseutvalget anbefalte, og viser til egen merknad til forslag 3 i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til sine merknader innledningsvis og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på helseeffektene av kombinert og akkumulert belastning, på tvers av bransjer og kjønn, slik kvinnearbeidshelseutvalget anbefalte, for å sikre kunnskapsbaserte tiltak mot sykefravær på tvers av bransjer.»

Forslag 6 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag 6 i representantforslaget om utredning av bestridelser av sykemeldinger. Disse medlemmer mener en egen utredning slik forslagsstillerne tar til orde for, er unødvendig og en gal prioritering av ressurser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til høringssvar fra LO:

«LO støtter intensjonen i forslag 6 og 7 og ønsker å vise til vårt vedtak fra kongressen i 2025: 'Arbeidsgivers rett til å bestride sykemelding må innskrenkes. Det er lang saksbehandlingstid i NAV og bestridelse av sykemeldinger kan dermed gi store økonomiske konsekvenser for arbeidstakere og kan svekke tilliten. Arbeidstaker skal ha rett på sykepenge fram til saken er behandlet av NAV'.»

Disse medlemmer ønsker også å vise til HK Norge sitt høringssvar:

«HK Norge er ikke imot å få ytterligere kunnskap om omfanget av bestridelser av sykemeldinger, men vil understreke at vi mener det er et mer enn godt nok

kunnskapsgrunnlag for allerede nå å vedta forslag 7 om å snu bevisbyrden når sykemelding blir bestridt.»

Disse medlemmer deler synet på at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å vedta endringer i regelverket, men ønsker å belyse saken så godt som mulig, og særlig se om det finnes mørketall, og om det er behov for ytterligere innstramninger.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede omfang og konsekvenser av bestridelser av sykemeldinger, hvilke konsekvenser det fører til for de rammede, og i hvilke bedrifter og bransjer bestridelser hyppigst skjer, og på bakgrunn av dette fremme forslag til nødvendige tiltak for å begrense urimelige bestridelser.»

Forslag 7 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag 7 i representantforslaget om å snu bevisbyrden i saker hvor sykemeldinger bestrides. Disse medlemmer viser til at det er svært sjeldent at arbeidsgiver bestrider sykemeldinger, sett i forhold til antallet sykemeldinger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til sine merknader innledningsvis og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å snu bevisbyrden til arbeidsgiver når sykemelding blir bestridt.»

Forslag 8 i representantforslaget

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til forslag 8 i representantforslaget om å pålegge arbeidsgivere å forskuttere utbetaling av sykepenge og sikre raskere refusjon fra Nav. Disse medlemmer mener at et pålegg om å forskuttere sykepenge vil være en betydelig økonomisk belastning, særlig for små og mellomstore bedrifter. Dette kan medføre at bedrifter ikke oppskaleres, og at utviklingen stagnerer som følge av økte utgifter ved ansettelse. En slik plikt kan i noen tilfeller også føre til at bedrifter vegrer seg for å ansette personer med helseutfordringer, noe som vil svekke arbeidsinkluderingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at arbeidslivet skal være trygt, fleksibelt og familievennlig, med plass til alle. Disse medlemmer mener dette bør inkludere en sykdomsordning som er bedre tilpasset dagens sykdomsbilde og arbeidsliv.

Disse medlemmer viser til at pasienter som rammes av alvorlig sykdom, som for eksempel kreft, står i lange og krevende behandlingsforløp. Dagens sykepengeordning er i liten grad tilpasset denne virkeligheten, og treffer derfor dårlig for mennesker som midlertidig står utenfor arbeidslivet på grunn av alvorlig sykdom.

Disse medlemmer viser til at behandlingsløpet for alvorlig sykdom i perioder kan føre til at man står helt uten arbeidsevne, mens det i andre perioder er muligheter for noe arbeid. Dette gjør gradert sykemelding til et viktig verktøy, både for å ta vare på den enkelte og for å sikre fortsatt tilknytning til arbeidslivet.

Disse medlemmer mener dagens ordning hvor sykepengeperioden varer 52 uker, uansett om man er sykemeldt 10 pst. eller 100 pst., i liten grad oppfordrer til bruk av resterende eller midlertidig arbeidsevne under et sykdomsløp. En løsning hvor sykepengeperioden fungerer som en tidskonto på opptil to år, ville kunne treffe mange i lange behandlingsløp bedre, samtidig som det gir insentiv til arbeid når tilstanden tillater dette.

Disse medlemmer mener det må jobbes med å sikre rettssikkerheten til de som havner i Nav-systemet, med å styrke Nav-ombudet, og at flest mulig skal få reell tilgang til arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre en praksis som styrker dialogen og partssamarbeidet i oppfølgingen av sykemeldte arbeidstakere.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til stortinget med et forslag som skal ha som hensikt å sikre at gradert sykemelding som en hovedregel blir vurdert før full sykemelding.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en ordning hvor sykepengeperioden for langtidssyke gjøres om til en tidskonto med varighet på inntil to år.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan man kan sikre at oppsigelsesvernet ved langtidssykdom opprettholdes ved en utvidet sykepengeperiode.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt deler representantene fra Fremskrittspartiets ønske om å styrke rettsvernet til brukere av Nav, og støtter derfor forslaget om å styrke Nav-ombudet. Disse medlemmer deler derimot

ikke bekymringen for at det blir vanskelig for det norske næringslivet å forskuttere sykepenger, og viser til høringssvar fra HK Norge:

«HK Norge har tidligere omtalt forslag 8 om å pålegge arbeidsgiverne forskutteringsansvar for sykepenger. Dette er et krav som HK Norge støtter fullt ut, og som har vært et høyt prioritert krav blant titusener av våre medlemmer, for å forhindre at enkeltmennesker havner i økonomisk usikkerhet i den ofte lange ventetiden før behandling i NAV.»

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å pålegge arbeidsgivere ansvaret for å forskuttere utbetaling av sykepenger og sikre arbeidsgivere raskere refusjon fra Nav.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen kartlegge utviklingen i omfanget av bestridelser av sykemeldinger, og i hvilke bedrifter og bransjer bestridelser hyppigst skjer, med mål om å forhindre at bestridelse av sykemelding blir misbrukt.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre en praksis som styrker dialogen og partssamarbeidet i oppfølgingen av sykemeldte arbeidstakere.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag som skal ha som hensikt å sikre at gradert sykemelding som en hovedregel blir vurdert før full sykemelding.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en ordning hvor sykepengeperioden for langtidssyke gjøres om til en tidskonto med varighet på inntil to år.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan man kan sikre at oppsigelsesvernet ved langtidssykdom opprettholdes ved en utvidet sykepengeperiode.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:*Forslag 6*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i arbeidsmiljøloven som sikrer tydelige og obligatoriske krav til dokumentert HMS-opplæring for ledere med personalansvar, og komme tilbake til Stortinget innen november 2026.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen følge opp kvinnearbeidshelseutvalgets anbefaling om en nasjonal arbeidsmiljøstrategi der kvinnearbeidshelse er en del av satsingen, og komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2026.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen styrke Navs sykefraværsoppfølging og øke kapasiteten for saksbehandling av sykepengesøknader, med mål om redusert saksbehandlingstid og tettere individuell oppfølging.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på helseeffektene av kombinert og akkumulert belastning, på tvers av bransjer og kjønn, slik kvinnearbeidshelseutvalget anbefalte, for å sikre kunnskapsbaserte tiltak mot sykefravær på tvers av bransjer.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen utrede omfang og konsekvenser av bestridelser av sykemeldinger, hvilke konsekvenser det fører til for de rammede, og i hvilke bedrifter og bransjer bestridelser hyppigst skjer, og på bakgrunn av dette fremme forslag til nødvendige tiltak for å begrense urimelige bestridelser.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å snu bevisbyrden til arbeidsgiver når sykemelding blir bestridt.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å pålegge arbeidsgivere ansvaret for å forskuttere utbetaling av sykepenger og sikre arbeidsgivere raskere refusjon fra Nav.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 13*

Stortinget ber regjeringen legge frem tiltak for å styrke bedriftshelsetjenestens uavhengighet, kompetanse og tilgjengelighet, inkludert krav om at ansatte, verneombud og tillitsvalgte kan kontakte bedriftshelsetjenesten direkte uten godkjenning fra arbeidsgiver i spørsmål om arbeidsmiljø og helserelaterte forhold.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:125 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Marian Hussein, Marthe Hammer, Mirell Høyen-Berntsen, Ingrid Fiskaa, Kathy Lie og Anne Lise Gjerstad Fredlund om å kutte sykefravær, ikke sykkelønn – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 14. april 2026

Marian Hussein

leder

Agnes Nærland Viljugrein

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1017-

11. mars 2026

Representantforslag 125 S (2025-2026) om å kutte sykefravær, ikke sykkelønn

Jeg viser til arbeids- og sosialkomiteens brev 24. februar 2026, hvor komiteen ber om en vurdering av representantforslag 125 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Anne Lise Gjerstad Fredlund, Ingrid Fiskaa, Kathy Lie, Kirsti Bergstø, Marthe Hammer, Mirell Høyer-Berntsen og Marian Hussein.

Innledningsvis vil jeg for ordens skyld vise til at flere av spørsmålene som tas opp i representantforslaget har vært behandlet i Stortinget tidligere, i forbindelse med fremsettelsen av Dokument 8:47 S (2024-2025).

Videre vil jeg understreke at jeg fullt ut deler representantenes syn på betydningen av det systematiske og forebyggende arbeidsmiljøarbeidet. Et systematisk arbeidsmiljøarbeid som fjerner eller reduserer negative faktorer i arbeidsmiljøet og fremmer de positive, forebygger arbeidsrelatert sykdom og skade, men kan også gjøre det lettere for folk å stå i jobb med den helsen de har. Et godt arbeidsmiljø har også en verdi i seg selv – det å utføre arbeidet sitt i et godt arbeidsmiljø er en viktig del av et godt liv.

Dette er noe av bakgrunnen for at jeg i anledning kvinnedagen lanserte at regjeringen vil legge frem en nasjonal arbeidsmiljøstrategi.

Jeg har følgende kommentarer til de enkelte forslagene:

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige endringer i arbeidsmiljøloven som sikrer tydelige og obligatoriske krav til dokumentert HMS-

opplæring for ledere med personalansvar, og komme tilbake til Stortinget innen november 2026.

For å nå målene bak arbeidsmiljøreguleringen, må virksomhetene ha kompetanse i arbeidsmiljøarbeid. Arbeidsmiljølovens ordninger for HMS-opplæring er sentrale virkemidler i denne forbindelse. Samfunnet, virksomhetene og partene i arbeidslivet legger store ressurser i disse opplæringsordningene, og det er viktig at de fungerer best mulig. Arbeids- og inkluderingsdepartementet ga i september 2023 Arbeidstilsynet i oppdrag å nedsette og lede en partssammensatt arbeidsgruppe som på bred basis skulle vurdere dagens ordninger for HMS-opplæring for verneombud, medlemmer av arbeidsmiljøutvalg, arbeidsgivere og ansatte med lederoppgaver. Arbeidstilsynet innhentet i denne forbindelse flere forskningsrapporter, herunder en rapport fra Menon Economics som gir kunnskap om hvilken opplæring arbeidsgivere (øverste leder) og mellomledere får i dag, hvilken betydning denne opplæringen har i praksis og hvordan dagens regelverk fungerer.

Arbeidsgruppens rapport ble lagt frem sist sommer og viser at det er betydelig uenighet partene imellom. Det er viktig at departementet, i samråd med Arbeidstilsynet, får gjort en grundig vurdering av hvordan arbeidsgruppens vurderinger bør følges opp. Jeg er naturligvis enig med forslagsstillerne i at kunnskap og kompetanse hos arbeidstakere som har lederansvar er viktig for et godt arbeidsmiljøarbeid. Samtidig er det viktig at formelle opplæringskrav faktisk treffer og resulterer i økt og ønsket kompetanse. Jeg vil i denne omgang nøye meg med å påpeke at én forutsetning for dette er at det faktisk finnes seriøse opplæringsstilbud som imøtekommer de opplæringskrav som måtte fastsettes.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak for å styrke bedriftshelsetjenestens uavhengighet, kompetanse og tilgjengelighet, inkludert krav om at ansatte, verneombud og tillitsvalgte kan kontakte bedriftshelsetjenesten direkte uten godkjenning fra arbeidsgiver i spørsmål om arbeidsmiljø og helse relaterte forhold.

Arbeidsmiljømyndighetene iverksatte i 2023 en større tiltakspakke, både regulatoriske og andre tiltak, for en mer målrettet og effektiv bedriftshelsetjenesteordning i Norge. I den forbindelse ga Arbeids- og inkluderingsdepartementet Oslo Economics i oppdrag å gjennomføre en følgeevaluering av tiltakene. Sluttrapport forelå i oktober 2025. Oslo Economics hovedkonklusjon er at tiltakene ser ut til å ha bidratt til at flere virksomheter har tilknyttet seg en godkjent bedriftshelsetjeneste. Samtidig tyder resultatene på at tiltakene i mindre grad har bidratt til økt kompetanse og store endringer i virksomhetenes bruk av bedriftshelsetjenesten. Departementet er nå, sammen med Arbeidstilsynet, i gang med å vurdere hvordan evalueringen og bedriftshelsetjenesteordningen bør følges opp videre. Det vil etter mitt syn være naturlig å komme tilbake til de spørsmålene som her reises i denne sammenheng når dette arbeidet er ferdig.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringen følge opp kvinnearbeidshelseutvalgets anbefaling om en nasjonal arbeidsmiljøstrategi der kvinnearbeidshelse er en del av satsingen, og komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2026.

Jeg vil følge opp Kvinnearbeidshelseutvalgets anbefaling om en nasjonal arbeidsmiljøstrategi. En nasjonal arbeidsmiljøstrategis hovedformål vil være å bidra til å forsterke arbeidsmiljøarbeidet i den enkelte virksomhet. Partene i arbeidslivet vi ha en naturlig plass når en slik strategi utmeisles, og jeg har derfor invitert partene inn i det arbeidet. Både fordi partenes kunnskap og erfaring er viktig i arbeidet, men også fordi arbeidsmiljøet på den enkelte arbeidsplass er arbeidsgivers ansvar, og det er partene lokalt som sammen må gjøre jobben.

Kvinnearbeidshelseutvalget peker på at det største potensialet for forbedringer i kvinners arbeidsmiljø og arbeidstilknytning ligger i å forsterke det systematiske arbeidsmiljøarbeidet i virksomhetene, særlig innen kvinnedominerte yrker. Dette er yrker som ofte kjennetegnes av psykososiale krav og belastninger i kombinasjon med ergonomiske arbeidsmiljøfaktorer. Jeg er enig i dette, og mener det er viktig med en særlig innsats rettet mot denne delen av arbeidslivet, også gjennom en nasjonal arbeidsmiljøstrategi.

Forslag 4: Stortinget ber regjeringen styrke Navs sykefraværsoppfølging og øke kapasiteten for saksbehandling av sykepengesøknader, med mål om redusert saksbehandlingstid og tettere individuell oppfølging.

Dagens regelverk for sykefraværsoppfølging regulerer de ulike aktørenes roller. Regelverket fastsetter forpliktelser og frister («stoppunkter») knyttet til den sykmeldtes, arbeidsgivers, sykmelders og Arbeids- og velferdsetatens oppfølging. Det er krevende for etaten å følge opp alle saker etter disse fristene og samtidig gi god oppfølging av sykmeldte tilpasset den enkeltes behov. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet vurdert behovet for endringer i systemet, blant annet i lys av dette og nye teknologiske muligheter. Det er startet et lovarbeid for å regulere en mer behovsrettet sykefraværsoppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten, i tråd med avtalen om redusert sykefravær og frafall fra arbeidslivet (IA-avtalen) 2025 - 2028. Etaten skal da prioritere oppfølging av sykmeldte og arbeidsgivere etter behov, med vekt på tidlig dialog, individuell veiledning og arbeidsmarkedstiltak. Å utvikle et system for å identifisere sykmeldte med behov for oppfølging er en sentral del av arbeidet. Arbeidet er også sentralt i regjeringens samlede innsats for å få ned sykefraværet under prosjektet «En friskere befolkning» i regjeringens plan for Norge.

Som en del av oppfølgingen av IA-avtalen, har Arbeids- og velferdsetaten fra januar 2026 igangsatt forsøket Forsterket oppfølging sykefravær. Målet med forsøket er å styrke og trygge Nav-veiledernes kompetanse i å veilede sykmeldte med uklare jobbutsikter. Dette skal bidra til at sykmeldte får mer individuelt tilpasset og målrettet oppfølging, og må også ses i sammenheng med arbeidet med mer behovsrettet sykefraværsoppfølging. Videre har

Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendt på høring forslag til endringer i folketrygdloven og arbeidsmiljøloven for å presisere og tydeliggjøre den sykmeldtes medvirknings- og aktivitetsplikt overfor arbeidsgiver og Arbeids- og velferdsetaten, samt arbeidsgivers tilretteleggingsplikt. I høringen foreslås også at arbeidsgivers plikt til å sende inn oppfølgingsplan til Arbeids- og velferdsetaten fremskyndes til senest etter fire ukers sykefravær, altså samtidig som den skal formidles til sykmelder. Jeg tror at forslagene vil bidra til at etaten får et bedre grunnlag for å vurdere behovet for oppfølging og aktivitetskravet til den sykmeldte på et tidligere tidspunkt.

Bedre samhandling mellom aktørene er også en viktig forutsetning for forbedret og mer individuelt tilpasset sykefraværsoppfølging fra alle aktørene. Informasjonsutvekslingen skjer i dag gjennom sykmeldingen, dialogmeldinger og arbeidsgivers oppfølgingsplan, men løsningene er for fragmenterte, preget av manuelle prosesser og har utfordringer med at systemene ikke snakker sammen. I tråd med IA-avtalen er det derfor gjennomført et forprosjekt om et digitalt samhandlingsrom for enklere informasjonsdeling. Jeg vil fremover fortsatt jobbe sammen med partene i arbeidslivet og Arbeids- og velferdsdirektoratet om videre oppfølging av forprosjektet.

Jeg mener at IA-avtalen og prosjektet «En friskere befolkning» legger en god ramme for arbeidet med å styrke Arbeids- og velferdsetatens sykefraværsoppfølging, og at vi bør prioritere å jobbe videre med å følge opp tiltakene i disse sporene.

Jeg er kjent med at saksbehandlingstiden er lang på flere ytelsesområder, også for sykepenger. Jeg forstår godt at dette kan være krevende for de brukerne det gjelder.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for å utvikle Arbeids- og velferdsetaten slik at den kan nå sine mål for saksbehandlingstider for ulike ytelser. Dette innebærer løpende vurderinger og prioriteringer mellom ulike ytelsesområder, som vil være viktige for mange personer i ulike livssituasjoner. Direktoratet er de som har best forutsetninger for å foreta disse vurderingene og avveiningene.

Departementet har i tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet gitt tydelige føringer om at det forventes økt effektivitet i ytelsesforvaltningen, blant annet gjennom reduserte saksbehandlingstider og/eller reduserte restanser. Samtidig skal etaten sikre en god balanse mellom kvalitet og produktivitet i saksbehandlingen. For å bidra blant annet til å avhjelpe utfordringene med lange saksbehandlingstider, ble Arbeids- og velferdsetatens driftsbevilgning varig styrket med 100 millioner kroner fra 2025.

Forslag 5: Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på helseeffektene av kombinert og akkumulert belastning, på tvers av bransjer og kjønn, slik kvinnearbeidshelseutvalget anbefalte, for å sikre kunnskapsbaserte tiltak mot sykefravær på tvers av bransjer.

Jeg er opptatt av at forskningen på dette området skal være relevant, treffsikker og tilgjengelig for aktørene i arbeidslivet. Et solid kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for målrettede og virkningsfulle tiltak som kan redusere sykefravær og styrke arbeidsdeltakelsen.

Regjeringen legger stor vekt på at politikktutforming skal være basert på forskningsbasert kunnskap. Departementene finansierer derfor forskning gjennom Norges forskningsråd for å sikre et helhetlig, strategisk og kvalitetssikret kunnskapsgrunnlag i tråd med samfunnets behov. Dette omfatter også forskning som belyser sammenhenger mellom helse, arbeid og sykefravær.

Som en del av vårt sektoransvar finansierer Arbeids- og inkluderingsdepartementet i tillegg forskning gjennom Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI), som er det nasjonale forskningsinstituttet for arbeidsmiljø og arbeidshelse. I STAMIs virksomhetsstrategi for 2026–2035 er et sentralt mål å styrke kunnskapen om arbeidsmiljøets betydning for økt arbeidsdeltakelse. Strategien innebærer blant annet økt forskningsinnsats på arbeidsmiljøforhold som bidrar til redusert sykefravær og frafall, utvikling av bransjespesifikk kunnskap med vekt på beskyttende faktorer i arbeidsmiljøet, samt forskning om kvinners arbeidsmiljø og arbeidshelse.

Videre har partene i arbeidslivet gjennom IA-avtalen satt i gang en bred kunnskapsinnhenting om sykefravær og frafall som gjennomføres i 2025 og 2026. Styringsgruppen for kunnskapsinnhenting har fått mandat til å innhente mer kunnskap om bl.a. sammenhengen mellom sykefravær og forhold på jobben og virkningsfulle tiltak for å få ned sykefraværet.

Regjeringen er opptatt av å styrke kunnskapen om kvinners vilkår i arbeidslivet, inkludert forhold knyttet til arbeidshelse og sykefravær. Dette var en av hovedgrunnene for at Kvinnearbeidshelseutvalget ble nedsatt. Utvalgets rapport ligger nå til oppfølging i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Forslag 6: Stortinget ber regjeringen utrede omfanget og konsekvenser av bestridelser av sykemeldinger, hvilke konsekvenser det fører til for de rammede, og i hvilke bedrifter og bransjer bestridelser hyppigst skjer, og på bakgrunn av dette fremme forslag om tiltak for å begrense urimelige bestridelser av sykemeldinger fra arbeidsgivere.

Informasjon sammenstilt fra inntektsmeldinger og saker som er ført som bestridelsessaker i Arbeids- og velferdsetatens fagsystemer viser at det i perioden 2022 til 2025 har vært bestridelser i 0,2 til 0,5 prosent av sykepengesakene. Det er viktig å merke seg at dette ikke gir en fullstendig oversikt, da bestridelser kan komme inn til Arbeids- og velferdsetaten på flere måter enn det direktoratet har statistikk på.

Det finnes dermed ikke informasjon om konsekvenser bestridelsene fører til for dem som er utsatt for dette. Men i en telling av bestridelsessaker fra 2021 kom direktoratet til at 80 prosent av de sykmeldte fikk avslag, dvs. at direktoratet i de aller fleste tilfellene fant at det var grunnlag for å bestride.

Jeg ser at det kan være behov for bedre kunnskap om utviklingen av antall og andel bestridelser av sykemeldinger. I tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2026 er derfor etaten bedt om å rapportere på dette tertialvis.

Bestridelser er et kraftig og alvorlig virkemiddel, og det må brukes med høy grad av omhu av arbeidsgiverne. For å bevare tilliten og oppslutning om en god sykepengeordning, er det imidlertid viktig at det kun er de som har rett til sykepenger som mottar det.

Arbeidsgiver har ikke – og skal heller ikke ha – tilgang til de medisinske opplysningene i en sykmelding. Det kan derfor oppstå tilfeller der arbeidsgiver bestrider en sykmelding, selv om det fremstår uriktig for den som har innsikt i helseopplysningene (arbeidstakeren, legen og Arbeids- og velferdsetaten). I slike tilfeller vil en bestridelse følgelig heller ikke tas til følge av Arbeids- og velferdsetaten, arbeidstakeren vil få utbetalt sykepenger og etaten vil kreve det utbetalte beløpet som knytter seg til arbeidsgiverperioden, tilbake fra arbeidsgiver.

Selv om bestridelsessakene er få, er hver sak av stor betydning for dem det gjelder, siden det dreier seg om inntektssikring. Det er derfor viktig at de behandles raskt. Jeg er klar over at det har vært lang saksbehandlingstid i disse sakene i Arbeids- og velferdsetaten. Arbeids- og velferdsdirektoratet har igangsatt flere konkrete tiltak for å redusere saksbehandlingstiden i bestridelsessakene. Saksbehandlingstiden har etter det blitt betydelig redusert. Nyere tall viser at gjennomsnittlig saksbehandling siden våren 2025 er redusert fra tolv til fire måneder for 95 prosent av nasjonale bestridelsessaker. I de tilfeller arbeidsgiver bestrider utenlandsk sykmelding er saksbehandlingstiden noe lenger. At det tar noe tid å behandle bestridelsessaker skyldes at det i disse sakene stort sett må innhentes ytterligere informasjon fra lege, den sykmeldte og arbeidsgiver, og at bestridelsessaker som regel innebærer mer krevende faglige og medisinske vurderinger enn ordinære saker. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil følge utviklingen i saksbehandlingstidene videre i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet. Jeg vil jobbe for at saksbehandlingstidene er på et lavt nivå.

Jeg vil også nevne at Arbeids- og velferdsetaten har gode rutiner for å behandle hastesaker for personer som blir stående uten livsopphold. Når etaten mottar en henvendelse fra for eksempel et Nav-kontor om at en bruker står i fare for å stå uten penger til livsopphold, blir saken prioritert umiddelbart. Dette gjelder også i saker om bestridelser og uavhengig av hvor gammel saken er.

Jeg vil avslutningsvis understreke at bestridelse er et virkemiddel som må brukes med omhu av arbeidsgiver, og at jeg følger med på utviklingen.

Forslag 7: Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å snu bevisbyrden til arbeidsgiver når sykmelding blir bestridt.

Selv om det er en vanlig oppfatning at legen er den som sykmelder, er legens sykmelding i en sykepengesak formelt sett en sakkyndig uttalelse til et krav om sykepenger, jf. folketrygdloven § 8-7. Både arbeidsgiver og Arbeids- og velferdsetaten kan ha legitime grunner til å stille spørsmål ved en sykmelding. I det store flertallet av sykmeldingssaker legger imidlertid både arbeidsgiver og etaten legeerklæringen til grunn, og utbetaler sykepenger uten innvendinger.

Et arbeidsforhold er en privatrettslig avtale som innebærer at en avtalepart utfører arbeid, mens den andre avtaleparten betaler for innsatsen. Når lovgiver i bestemte situasjoner pålegger arbeidsgiver å betale arbeidstaker uten at denne utfører arbeid, vil det være urimelig å gjøre det vanskelig for arbeidsgiver å benytte adgangen til å bestride en sykmelding ved å snu bevisbyrden, også i tilfeller hvor tvilen er saklig. En slik regelendring vil videre øke risikoen for feilutbetalinger og svekke kontrollmekanismene i sykepengesystemet.

Som nevnt har ikke arbeidsgivere tilgang til medisinske opplysninger ved sykmeldinger, jf. vurdering av forslag 6. De har dermed ingen reell mulighet til å motbevise sykdom. Å legge bevisbyrden på arbeidsgiver kan i tillegg gi utilsiktede konsekvenser, som økt konfliktnivå på arbeidsplassen og økonomisk belastning for arbeidsgivere.

Jeg vurderer det som lite formålstjenlig å innføre endringer som innebærer å snu bevisbyrden over på arbeidsgiver ved bestridelse av sykmeldinger. Dersom Arbeids- og velferdsetaten ikke tar bestridelsen til følge fordi sykmeldingen viser seg å være medisinsk begrunnet, vil arbeidstakeren som sagt få sykepengene utbetalt likevel, jf. vurdering av forslag 6 over.

Forslag 8: Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å pålegge arbeidsgivere ansvaret for å forskuttere utbetaling av sykepenger og sikre arbeidsgivere raskere refusjon fra Nav.

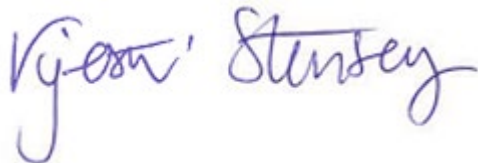
I dag er det slik at arbeidsgiver som hovedregel betaler sykepenger de første 16 dagene. Det finnes unntak fra dette, hvor det er etaten som betaler også i denne perioden. Etter arbeidsgiverperioden er det i utgangspunktet Arbeids- og velferdsetaten som utbetaler sykepenger, men enkelte arbeidsgivere forskutterer utbetalingen av sykepengene, vanligvis som følge av tariffavtaler. I slike tilfeller får arbeidsgiver refusjon fra trygden.

Etaten har automatiserte systemløsninger som innebærer at det store flertallet av sykepengesaker behandles raskt. Om lag 75 prosent av alle sykepengesaker behandles nå i det nye systemet, hvorav om lag 80 prosent blir behandlet automatisk. I tilfeller der saksbehandlingen kan gjøres helautomatisk, vil svært mange få svar på søknaden samme

dag som de søker. Samtidig er det mange saker som må behandles manuelt. Saksbehandlingstiden som er oppgitt på nav.no er basert på den tiden etaten forventer at det tar å behandle en sak manuelt i nærmeste fremtid. Det er ikke det samme som saksbehandlingstiden på alle søknader.

Det er viktig å få frem at partene i arbeidslivet gjennom tariffavtaler har muligheter til å avtale seg frem til at forskuttering kan gjøres. Slike avtaler er utbredt i arbeidslivet. Jeg mener derfor at dagens regelverk fungerer på en god måte.

Med hilsen

Kjersti Stenseng